A°. 1821 GEPRIVILEGEERDE N°. (78.)

SURINAAMSCHE COURANT

VOOR DONDERDAG DEN 18e. OCTOBER 1821.

PARAMARIBO 18 OCTOBER 1821.

By gebrek aan Buitenlandsche Nieuwstydingen, deelen wy onze Lezeren mede de byzonderheden, betrekkelyk ALI, PACHA VAN JANINA. (*)

(Getrokken uit T. S. HUGHES, *Travels through Sicily, Greece and Albania*)

De grondtrek in het karakter van ALI is zelfzucht, of de neigiug om alles tot hemzelven betrekkelyk te maken. Alle zyne natuurlyke en verworvene bekwaamheden hebben deze eenige strekking. Hy ziet in alle de byzondere deelen van het menschelyk geslacht slechts werktuigen en hulpmiddelen om zyn doel te bereiken; en den gelukkigen uitslag zyner ondernemingen is hy evenzeer verschuldigd aan zyn volslagen gebrek van deugd en medelyden, als aan zyne talenten en zynen moed. Nog nimmer hebben barmhartigheid of verwyten des gemoeds hem van ontwerp doen veranderen. Regtvaardigheid en trouw zyn in zyne oogen woorden, alleen geschikt om anderen te misleiden; gelyk ook de kunst, in welke hy 't het verste gebragt heeft, die is van de geheele wereld te bedriegen. Hy heeft wel eene zeer verwaarloosde opvoeding gehad; maar den doolhof van het menschelyk hart heeft hy niettemin wel bestudeerd, en daarvan kent hy ook alle de kronkelingen. Het vernuft, 't welk hem de natuur geschonken heeft, verschaft hem alle middelen, welke zyner eerzucht dienen kunnen; en zyn moed doet hem steeds gebruik maken van de omstandigheden. Over dezelve oordeelt hy vlug en juist, en mist dus zelden de gelegenheid om te handelen. Hy peilt den grond, voor hy zich daarop begeeft; maar is ook altyd gereed te gaan, waar de fortuin hem roept. Hy bezit de gaaf, om onder zyne officieren en hovelingen de zoodanigen uit te kiezen, die de bekwaamste en de getrouwste zyn in de uitvoering zyner oogmerken. Hy wil alles zelf zien, en gedoogt niet, dat de Oosterscbe etiquette hem van noodige mededeelingen afhoude.

Hy weet de menigte te verblinden, en laat alle volksvooroordeelen varen, wanneer het zyn belang betreft. Hy doet zich van zyn krygsvolk beminnen, of door hunne vermoeijenissen met hen te deelen, of door op eenen gemeenzamen toon de ydelheid zyner soldaten te vleijen, of hun vertrouwen te winnen door het voorkomen van losheid, of ook door hunnen roem aan den zynen te hechten.

Hy is zoodanig uitgeleerd in de kunst van veinzery en bedrog, dat hy alle Hoven misleid heeft, die het beproefden om van hem party te trekken; hy liet hen telkens los, zoodra hy daarin zyn voordeel meende te zien. Zyne begunstigde spreuk is die van te verdeelen en te heerschen. Hy zet, zonder eenigen schroom, den zoon tegen den vader, den broeder tegen den broeder, en den eenen vriend tegen den anderen op. In alle landstreken en steden, op welke zyne begeerlykheid het oog gevestigd heeft, kweekt hy tweedragt, schept en onderhoud aldaar kwade vermoedens en wantrouwen, en doet er burgerkryg geboren worden. Verwerft hy daar door het verzoek, om als bemiddelaar tusschenbeiden te treden, alsdan jaagt hy

(*) Wy kunnen niet nalaten, den Lezer opmerkzaam te maken op de treffende gelykvormigheid van vele karaktertrekken des berugten Pacha's met die des Gevelddenaars van *St. Helena*, aan welke, om volkomen te zyn, slechts de naamsverandering ontbreekt.——REDACT.

beide partyen weg, en maakt zich meester van het land. Hy zal in hetzelfde oogenblik, dat hy een verbond onderteekent, hetzelve schenden, als hy meent, dat zyn belang zulks medebrengt. Hy is verkwistend in beloften en vleijeryen omtrent zyne tegenstanders; maar brengt zonder den minsten weerzin de ligtgeloovigen ter dood, die zich aan hem overgeven. Hy verbergt in het diepste zyner ziel eene zucht tot wraak, die met iederen dag aangroeit. Hy is onvatbaar, om door de edelmoedigheid of door de dapperheid van zynen vyand getroffen te worden. In den omgang verbergt hy even gemakkelyk zyne eigene denkwyze, als hy die van anderen ontdekt. Zijne daden beantwoorden nooit aan zyne beloften, en zyn oogwenk verraadt nimmer zyne gedachten. Hy weet het voorkomen van beleefdheid, openhartigheid en zachtheid aan te nemen, wanneer de woede in zyne ziel huisvest, en schynt nimmer opgeruimder, dan wanneer eenig verdriet hem verteert; ook is hy nooit spraakzamer en zachter, dan wanneer hy op eenen heimelyken moord bedacht is. Evenwel heeft Ali dat instinkt van woestheid niet, hetgene Djezzar Pacha bezit, die vermaak vind om in te sluimeren te midden van het gejammer zyner slagtoffers; maar wanneer zyne veiligheid of zyn belang bedreigd worden, als dan wordt hy, in zyne woede, noch door Godsdienst, noch door vriendschap of dankbaarheid teruggehouden.

Vermogen en geld zyn de eenige voorwerpen, die onophoudelyk zyne bedoelingen en wenschen gaande houden. Zyne bedrevenheid strekt zich zoo ver uit, dat het schynt, als of hy, in de magt, niets dan den rykdom beoogt. Deze zyne onverzadelyke begeerte doet hem tot de laagste middelen en de onteerendste afpersingen zyne toevlugt nemen.

Zyne staatshuishoudkundige denkbeelden strekken zich tot zoo verre niet uit, om te beseffen, dat, wanneer hy den landbouw en den koophandel door billyke wetten aanmoedigde, hy zyn kapitaal en zyn krediet, en hy gevolg ook zyne inkomsten, zou vermeerderen; thans vult hy zyne schatkist door geweldige knevelaryen, en onderdrukt elke kiem van werkzaamheid in deze vruchtbare landstreek. Hy heeft altyd eenen verbazenden schat voor onvoorziene behoeften. Wanneer het geld begint te ontbreken, neemt men zijne toevlugt tot gedwongene opbrengsten. Gewoonlyk heeft hy meer dan twee millioenen sterlings in geld opeengehoopt, 't welk geene rente opbrengt; en deze schat wordt bewaard in eenen toren van de tuinen des Serails in *Tepeleni*. Hy bezit buitendien eenen verbazenden schat in juweelen en kostbaarheden, welke hy geroofd heeft uit de steden, door hem ingenomen, of die zich onder zyne bescherming hebben begeven. Toen de *Fransche* Ingenieurs te *Janina* eene kanongietery wilde oprigten, liet hy hun eenige duizende ponden koper in ketels en ander keukengereedschappen ter hand stellen.

Omkoopingen door geld hebben zyne magt alsmede grootelyks vermeerderd, en zyne schatten hebben hem dikwerf den toegang geopend tot die steden, welke voor zyne wapenen gesloten bleven. Hy beschouwt zoodanige opofferingen echter slechts als leeningen; want hy wacht nooit lang met den verrader te berooven en den genen te dooden, die hem in zyne aanslagen behulpzaam geweest. Zyne kunst van verleiding en vleijerij moet echter zeer groot zyn, daar er geen dag voorbygaat, die hem geene nieuwe bedrogenen en nieuwe slagtoffers levert. Eens gaf hy aan iemand een *bonyourdee*; dat is, eene order om eenen anderen te dooden. Het bevel werd uitgevoerd; maar de moordenaar vond, by het doorzoeken der zakken van den genen, die onder zyne slagen gevallen was, een gelykluidend bevelschrift om hemzelven te dooden. Hy vertoonde dit stuk, met eenige bevreemding, aan den Vizier. Doch Ali begon luidkeels te lagchen, en zeide tegen hem: „Begrypt gy dan niet, dat ik aldus moest

handelen, daar hy u anders niet tot zich had laten naderen?" Zyne ware bedoeling, echter was, zich van beiden te ontslaan.

Beschouwen wy thans ALI PACHA uit een ander oogpunt, uit welk hy ons misschien minder hatelyk verschynen zal. Voor ALI werd het land verscheurd door oorlogen van horden tegen horden; welke oorlogen de gewone staat des lands waren, en die het kenmerk der uiterste woestheid droegen. Telkenreize, wanneer er bloed vergoten was, al ware het dan ook slechts by toeval, werd er eene wraak zonder einde uitgeoefend. Hierdoor waren de inwoners dezer streken zoo woest geworden dat, alle toegangen der bergen met slijpmoordenaars aangevuld waren, steeds gereed elken reiziger te berooven en gevangen te maken, ten einde hem als slaaf te verkoopen. Deze rooveryen hadden zoo zeer de overhand, dat de akkerbouw en handel verlaten werden, alle kunsten der beschaving verdweenen, en het geheele land niets anders vertoonde dan een tooneel van verwoesting. By de vergelyking dus van het bewind des Pachas van *Albanië* met dat der overige *Turksche* gewesten, zal men weldra overtuigd worden, dat het voordeel op de zyde des eersten is. In *Albanië* toch heerscht slechts een tiran; men kent er die kleinere geweldenaars niet; maar de *Grieken*, *Albanezen* en *Turken* worden er gelykelyk beschermd tegen het geweld en de onregtvaardigheid van allen. De godsdienstige verdraagzaamheid heerscht er in haar geheel; en eene soort van *Monarchale* regelmatigheid heeft de verdeeldheden der *Aristocratie* vervangen. Er heerst in de staten van ALI PACHA eene persoonlyke veiligheid, die men nergens elders in *Turkye* aantreft. Er bestaat eene gereelde Politie; de roovers zyn verdweenen, men maakt en onderhoudt wegen en kanalen; de koopliedeu kunnen *Albanië* veiliglyk doortrekken, en reizigers hetzelve gemakkelyk doorkruisen; eindelyk breidt zich de akkerbouw uit, en de koophandel neemt toe, zelfs in weerwil der hindernissen, hun door eene verkeerde staatkunde in den weg gelegd; en deze natie nadert zonder twyfel van tyd tot tyd tot eenen bloeijender toestand, en misschien tot eene andere bestemming.

(Vervolg hier na.)

ADVERTISSEMENTEN.

KURATORS DER NIEWE WEES CURATEELE EN ONBEHEERDE BOEDELS KAMER DEZER KOLONIE, zullen op Donderdag den 25e. dezer, des nademiddags de klokke vier uren ter voorschrevene Kamer, publiek verkoopen, diverse Meubilaire goederen, Manskleederen en het geen verder ten voorschijn zal worden gebragt, aankomende de volgende Boedels, als: G. C. WEYGAND, JOHN THOMAS HAMILTON, RINA CATH BRAS en J. J. DES ELIAS, voorts enige Koopmansgoederen, aankomende den Boedel AUGUST MBAN.

Paramaribo den 18e. *October* 1821.

J. DE HEYDER.
Gekw. 1st. Gezw. Klerk.

Alle die geenen welke iets te vorderen heeft, van de Boedel wylen den Wel Ed. Gestr. Heer T. S. WALE, gelieve daarvan ten spoedigste opgave te doen aan den Ondergeteekende, ten einde na accoord bevinding betaling te erlangen.

CHRIS. EDWD. LEFROY qq.

Aangebragt per de Amerikaansche Brik *Heran* Kapt. TYLER, en te Koop by de Ondergeteekende, nieuwe Blom-, Tabak-, Planken, Cypres Cingels, Mackreelen, Ajuin en nieuwe Aardappelen.

P. BONTE & Co.

Heden, Overleed tot onze bittere droefheid in den ouderdom van 27 Jaren, onze tedergeliefde Echtgenote en Zuster ANNA WILLEMINA HILVERDINK.

Paramaribo den 8e. *October* 1821.

B. VAN AS.
A. M. HILVERDINK.
Wed. P. J. KROON.

Een ieder die nog iets te vorderen heeft van den Boedel H. C. VOETMAN, of van de aan deze Boedel behorende Houtgrond *Blvemendaal*, word verzogt zig wegens betaling bij de Ondergeteekende te vervoegen, als mede worden die gene die daaraan schuldig zijn verzogt, bij aanmaning te betalen, indien de nalatigen, zonder onderscheid, zullen moeten in regten vervolgd worden.

D. S. VON KÖNIGSLÖW qq.

Met de laatste gelegenheden aangebragt en te bekomen bij den Ondergeteekende, Ham, Vleesch en Spek, Zoete Melkse Kaas, Zuurgoed als: Augurkies, Olijven en Biet, voorts fijne zwarte Zijde Doeken, Lauget en Linten, Osnabrugs Linnen, Ravensdoek, Tuinzaden, Kurken, Wijn en Bier bij 't Vat en 't douzijn, Genever, Holl: Deelen, Yzerwaren en diverse andere Goederen.

JAN VAN BROEK.

By P. VAN ESCH, fijne Hoeden, Schoenen, Piano Snaren, en differente andere artikelen tot civiele prijzen te bekomen.

Te bekomen bij den Ondergeteekende Amer: Ajuin bij de 25 of 50 ℔, woonende in de *Wageweg Straat*.

Paramaribo den 17e. *October* 1821.

AB. MOS: Bo. DE MESQUITA.

Weggelopen van de Ondergeteekende de Negerin SARAATJE, zijnde de Klein van Postuur en roodagtig. Die Dezelve opvangd en terug brengt zal het gewone Vanggeld genieten.

Paramaribo den 15 *October* 1821.

C. G. LIEWALD.

Vermist of weggedreven achter een der Erven in de *Saramacca Straat*, een vier riems Tent Corjaar, zijnde de Tent van voren en agteren, met Luiken, en op zijde met Zeildoek voorzien.

Die hetzelve terug brengd, of weet aantewijzen, zal beloond worden.

J. J. G. SPILKER.

De veelvuldige schandelyke pogingen van Mejufvrouw ANNA E. LINDSEY, om my door logen en lastertaal by het geëerd publiek in een kwaad daglicht te plaatsen, hebben my, tot handhaving myner Eer, doen besluiten, om myne rekening en verantwoording, gemunieerd met bewysstukken en eene memorie, ter Secretary dezer Kolonie te deponeren. Ik inviteer dus allen die er belang in stellen, om daarvan lectuur te nemen, terwyl ik my aan een onpartydig oordeel, zeer gaarne onderwerp. Hare eigenhandige, mede gedeponeerde missive welke ik den 14 September ontving, en waarin zy my de procuratie (: waarvoor ik bedankt, en die ik terug gegeven had :) retourneerd, zal hare boose bedoelingen duidelyk ten toon stellen, terwyl zy my daarin hare tevredenheid over alle myne handelingen betuigd, en dat ik ZEDERT niets meer voor haar verrigt heb, en ook niet heb kunnen verrigten, verklaar ik plechtig en overeenkomstig de zuivere waarheid.

Paramaribo den 13e. *October* 1821.

H. P. VAN MARK.

Gedrukt ter Geprivilegeerde Gouvernements Drukkery van J. BRINK.